Турско рушење руског авиона, који званична Анкара правда неовлашћеним уласком у турски ваздушни простор - изузетно је опасан тренутак у сиријском грађанском рату и никако не би требало изгубити из вида да ово није први случај да су руске летилице оборили авиони које су израдили Американци, или обратно - а да то није изазвало Трећи светски рат.

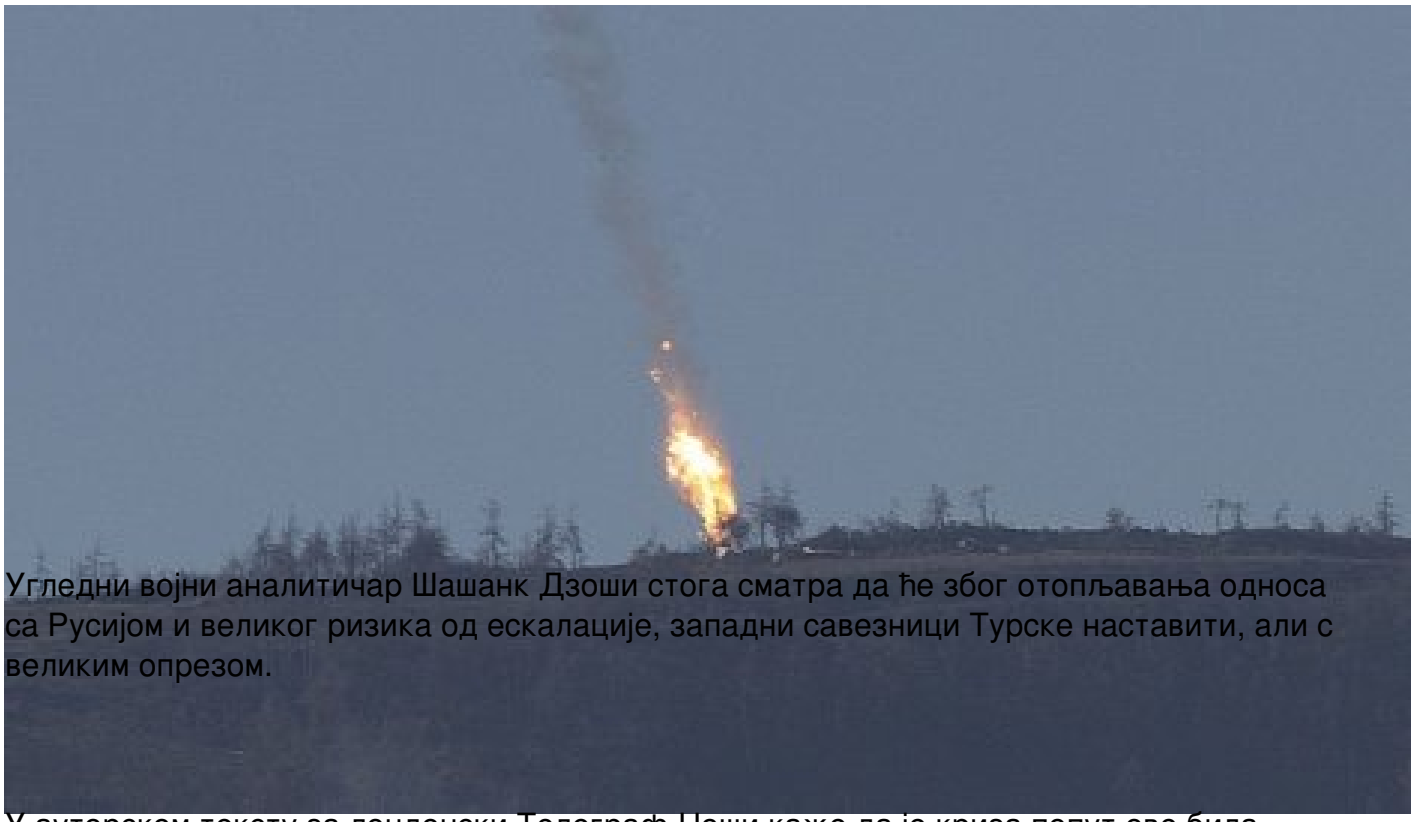

Угледни војни аналитичар Шашанк Дзоши стога сматра да ће због отопљавања односа са Русијом и великог ризика од ескалације, западни савезници Турске наставити, али с великим опрезом.

У ауторском тексту за лондонски Телеграф Џоши каже да је криза попут ове била готово неизбежна. Турска се још у октобру жалила на поновљење руске повреде њихова ваздушног простора, тражећи од НАТО-а да уложи протестну ноту.

Касније тог месеца, Турска је оборила летилицу за коју се испрва мислило да је руски авион, да би се касније установило да је била реч о дрону.

Уз руске, америчке, сиријске, француске, британске, канадске и арапске авионе који су прекрили сиријско небо, затим руске авионе који се приближавају америчкима на свега 500 метара те руско упорно тестирање безбедности европских државних граница у последње две године, криза је морала ескалирати.

САД и Русија су на подручју Сирије у октобру договориле безбедносни протокол који укључује непрекидну комуникацију, који се, медјутим, не односи на руско-турску интеракцију.

Пакистански авион америчке производње Ф-16 оборио је касних 80-их тада совјетски авион током рата у Авганистану. Претходно амерички авион РУ-8 Семиноле који је летио из Турске оборен је изнад Арменије, која је тада била дио совјетске територије.

Најпознатији инцидент је, наравно, рушење пилота ЦИА-а Гаруја Powерса и његовог У2 шпијунског авиона 1962. године. Совјетски пилоти такодје су играли важну улогу тоеком Корејског рата измедју 1950. и 1953. кад су руски извори тврдили да су оборили измедју 1.100 и 1.300 америчких летилица.

Међутим, ово сада је први пута од краја Хладног рата да је нека чланица НАТО-а оборила руски авион.

Иако Турска инсистира да је имала пуно право да сруши руски авион у свом ваздушном простору, након инцидената последњих месеци, њихови савезници у НАТО-у усредсредиће се на смиривање тензија.

Односи између Запада и Русије у посљедње су време одмрзнути, но било би прерано говорити о приближавању две стране. Након париских напада, француски председник Франсоа Оланд најавио је да намерава да се сретне са руским председником Владимиром Путином, а у веи са стварањем велике коалиције против Исламске државе.

И амерички председник Барак Обама срео се с Путином, а током њиховог сусрета у једном тренутку је примећен, како се наводи, пријатељски говор тела, док је Савет безбедности УН једногласно усвојио резолуцију којом одобрава све потребне мере за уништење Исламске државе.

Разговори у Бечу о будућности Сирије такође су резултирали извесним напретком у погледу мировног решења у тој земљи. И док ће НАТО засигурно упутити Москви дипломатску ноту због поновне повреде турског зрачног простора, турски западни савезници неће жељети угрозити дипломатска постигнућа тако да врше на Русију превелик притисак.

Џоши врди да ће Путин орати да одговори на овај инцидент, али не искључује и остављање простора за компромис у којем Путин усмерава свој према сиријским побуњеницима уместо према Турској.

Москва и Анкара, сматра он, највероватније ће успети да избегну дубљи конфликт због овог инцидента, али ће суштински проблеми остати јер ће овакве ствари без сумње поновити све док Русија не схвати да је такво непоштивање НАТО-ових граница безобзирна и опасна игра.

(Танјуг)